

De Bietenteler

Jaargang 11 | nr 22 | juli 2024

Hét vakblad voor de Nederlandse bietenteler

 Preciespuiten met de Ecorobotix ARA spotsprayer

 Bedrijfreportage Hulsberg, Zuid-Limburg

 Onderzoek 'Integrale aanpak gewasbescherming voor de akkerbouw op zand'

THE NEXT GENERATION

Samen werken aan de landbouw van morgen.

Van generatie op generatie; uitdagingen in de landbouw zullen er altijd zijn. Daarom werken we samen. Vader en zoon, maar ook akkerbouwer en sectorpartners. Zo zijn we bij KWS dagelijks bezig met de ontwikkeling van onze rassen om niet alleen in de behoeften van vandaag de dag te kunnen voorzien, maar ook in die van de toekomst!

#ThinkingInGenerations
www.kws.com/nl

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

Voorwoord

Jonge akkerbouwers boeren verder

Beste bietenteler,

Terwijl de bieten in het veld zich gestaag ontwikkelen, ligt voor u een extra editie van De Bietenteler. In deze speciale uitgave laten we de jonge generatie aan het woord; jonge mensen met een hart voor de agrarische sector. Allemaal leveren ze vanuit hun eigen expertise hun unieke bijdrage aan de landbouw van vandaag de dag én die van de toekomst.

Als we kijken naar onderwerpen die binnen de akkerbouw een steeds prominentere plek innemen, dan stuiten we al snel op de reductie van gewasbeschermingsmiddelen en het belang van duurzame teelten. Deze ontwikkeling heeft geleid tot de totstandkoming van het project 'Integrale aanpak gewasbescherming voor de akkerbouw op zand'. WUR-onderzoeker Marie Wesselink deelt de bevindingen van vier jaar onderzoek. Han Hilbrands bestudeert hetzelfde vraagstuk, maar dan op heel andere wijze. Hij ziet in de Ecorobotix ARA spotsprayer een duurzame oplossing bij bestrijding van aardappelopslag.

Voor de bedrijfsreportage reisden we dit keer af naar Hulsberg. Hier brachten we een bezoek aan akkerbouwbedrijf Nuchelmans-Schnackers, waar we zoon Camiel spraken over de suikerbietenteelt op de Zuid-Limburgse lössgronden.

Tot slot belichten we het belang van jongerenorganisaties als NAJK (Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt) en de Cosun jongerenraad. Terwijl Hilde Coolman vertelt over de doelstellingen van NAJK en haar missie als portefeuillehouder Akkerbouw, deelt voorzitter van de Cosun jongerenraad Jeffrey Prins zijn visie op het afgelopen suikerbietenseizoen, het huidige seizoen en de toekomst van de suikerbietenteelt.

Wij wensen u veel leesplezier, een succesvolle teelt en een mooie zomer!

De redactie

Colofon

Foto cover:
The next generation: jongeren met hart voor de agrarische sector.

Oplage
Editie Nederland: ca. 10.000 ex
Layout, druk
Drukkerij Haletra-Leën
www.haletra-leen.be

Coördinatie
Comevent
Schoolstraat 20
2240 Massenhoven
www.comevent.be

Redactiesecretariaat
info@debietenteler.com

Afgifte kantoor
Nederland: Sittard

Inhoud

Bedrijfsreportage

Tijdens ons bezoek aan het landbouwbedrijf van familie Nuchelmans-Schnackers vertelt zoon Camiel alles over het bedrijf, de bietenteelt en hoe wordt omgegaan met de hoge onkruiddruk op de lössgronden in Hulsberg (Zuid-Limburg).

4

Interview

Als portefeuillehouder Akkerbouw bij NAJK maakt Hilde Coolman zich hard voor de belangen van jonge boeren en tuinders. Ze vertelt over de missie van NAJK én over de kernpunten 'waterkwaliteit', 'weerbare teelten' en 'doelsturing' die binnen haar portefeuille centraal staan.

7

Kennisartikel

De Ecorobotix ARA spotsprayer maakt precisiespuiten mogelijk, wat in het geval van aardappelbestrijding kan resulteren in een middelenbesparing tot 95%, aldus Han Hilbrands van Doorgrond.

8

Column

Vivian Barten-Bruijn kan maar moeilijk nee zeggen. In haar column vertelt ze hoe deze eigenschap herhaaldelijk leidde tot soms verrassende keuzes én vooral veel leuke dingen.

11

De visie van

Vanuit zijn rol als voorzitter van de Cosun jongerenraad deelt Jeffrey Prins zijn visie op diverse relevante onderwerpen binnen de bietenteelt.

12

Beeldverhaal

Een fotoverslag van de KWS Jongerenreis 2024. Een bus vol jonge bietentelers reisde af naar de hoofdlocatie van KWS in het Duitse Einbeck, waar men meer te weten kwam over veredeling, productie en teelt.

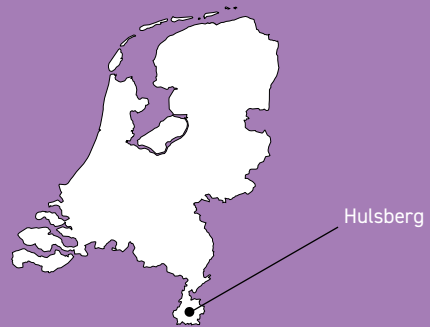
14

Onderzoek

WUR-onderzoeker Marie Wesselink deelt de bevindingen van het onderzoek 'Integrale aanpak gewasbescherming voor de akkerbouw op zand'.

16

We houden het zo simpel mogelijk: als het werkt, dan werkt het!

MET CONVISO® SMART WORDT HET HEEL EENVOUDIG BIETEN TELEN

Hulsberg: een dorp op het Centraal Plateau van Zuid-Limburg, op steenworp afstand van Valkenburg. Langs de bochtige weg die je door het dorp leidt, liggen tal van oude boerenhoeves, zo ook de meer dan 200 jaar oude hoeve en het landbouwbedrijf van de familie Nuchelmans-Schnackers. Op deze plek, waar verschillende generaties Nuchelmans hun passie voor de boerderij met de paplepel ingegoten hebben gekregen, wordt vandaag de dag de landbouw bedreven door vader Léon en moeder Denise Nuchelmans en hun drie zonen Camiel (23), Luc (21) en Victor (19). Terwijl de jongste zonen buiten schooltijd meewerken op het bedrijf, is oudste zoon Camiel inmiddels afgestudeerd en draait hij volledig mee op het landbouwbedrijf. Op een zonnige dag in mei geeft Camiel ons een inkijkje op het erf en vertelt hij meer over de omvangrijke bietenteelt.

185 hectare suikerbieten

Op het landbouwbedrijf Nuchelmans-Schnackers worden diverse gewassen geteeld: aardappelen, suikerbieten, uien, wintertarwe en wintergerst. En de familie Nuchelmans teelt niet alleen in Nederland. Ook in België en Duitsland bezit het gezin diverse percelen. Camiel vertelt: "Wanneer we toespitsen op de suikerbietenteelt, dan spreken we over een totale oppervlakte van 185 hectare, bestaande uit 38 percelen verspreid over Nederland, België en Duitsland. De meeste bieten verbouwen we natuurlijk in Nederland, maar bijvoorbeeld in België omvat onze bietenteelt ook nog zo'n 20 hectare. Ieder land kent weer eigen uitdagingen en omstandigheden. Het

is daarom noodzaak om de keuze voor een bepaald ras af te stemmen op de lokale situatie. Zo kiezen we voor onze percelen in Nederland én Duitsland voor Conviso® Smart rassen, terwijl we in België juist CR+ rassen telen."

CONVISO® SMART bij moeilijk te bestrijden onkruiden

Op de lössgronden in Zuid-Limburg is de onkruiddruk hoog. Het bestrijden van de probleemonkruiden volgens een traditioneel spuitschema resulteert in een tijdrovende klus, waarbij herhaalde en veelvuldige middelenbespuiting noodzakelijk is. "Dit is iets waar wij tot vier jaar geleden ook tegenaan liepen", bevestigt Camiel. "Helemaal de combinatie van de hoge onkruiddruk en veel regenval,

waar we steeds vaker mee te maken hebben, zorgde nogal eens voor een probleem. Je kunt dan het onkruid bijna niet de baas blijven. De onkruiddruk is er nog steeds, maar gelukkig is er op het gebied van rasontwikkeling veel veranderd en biedt Conviso® Smart voor ons hierin echt de oplossing. In 2020 zijn we gestart met het Conviso ras Smart Imma KWS in combinatie met klassieke bietenrassen. Dit beviel zo goed dat inmiddels ook de klassieke rassen plaats hebben gemaakt voor Smart-rassen. Dit seizoen telen we Smart Imma KWS, Smart Latoria KWS, Smart Liesa KWS en BTS Smart 1645. Conviso® Smart maakt het telen van bieten op gronden met veel onkruiddruk, zoals wij ze kennen in Limburg, simpelweg eenvoudig.

We hoeven slechts twee keer te bespuiten en niet te schoffelen. Ieder jaar in juni trekken we de schieters eruit en dat was het. In de vier jaar dat we Conviso® Smart rassen telen, hebben we nog nooit hoeven af te wijken van het aantal bespuitingen of op andere wijze moeten bijsturen.”

CR+: het wapen in de strijd tegen cercospora

Terwijl we aan tafel zitten in de boerderij komt toevallig de Belgische loonwerker binnen. “Hij verzorgt voor ons de werkzaamheden op onze percelen in de omgeving van het Belgische Tongeren”, vertelt Camiel. “Op deze percelen zijn het niet de moeilijke onkruiden die het probleem vormen, maar zorgen juist de hoge cercosporadruk en de verhoogde kans op rhizoctonia voor de grootste uitdaging. Vanuit deze wetenschap hebben we gekozen voor het CR+ ras Reforma KWS en het ras BTS 2090. Reforma KWS biedt namelijk maximale bescherming tegen cercospora en realiseert hierbij maximale bladgezondheid met behoud van suikeropbrengst. Daarnaast is het ras, evenals BTS 2090, zeer geschikt voor percelen met kans op rhizoctonia. De rassen sluiten hiermee uitermate goed aan bij de omstandigheden die we op onze percelen in België ervaren.”

Late, maar vlotte zaai

Op 28 april werden de eerste suikerbieten van het seizoen gezaaid op de Limburgse percelen van de familie Nuchelmans. Een zaai die vlot verlopen is, vertelt Camiel. “Dit jaar hebben we voor het eerst de zaai grotendeels zelf gedaan. Dat is heel goed bevallen. Loonwerkers hebben nog twee dagen meegeholpen en zo was alles in slechts vijf dagen tijd gezaaid. Dit is dus uitermate snel gegaan; een positieve ervaring.

Graag willen we in de toekomst dan ook steeds meer zelf doen. Waar we bijvoorbeeld nu al de helft van de rooi voor eigen rekening nemen, willen we uiteindelijk alles zelf gaan rooien. Het is fijn als je zoveel mogelijk in eigen hand kunt houden en zo min mogelijk afhankelijk bent van externe partners en factoren.” Hij lacht en voegt daaraan toe: “De veranderlijkheid van het weer als onzekere factor is al meer dan voldoende.”

CONVISO® SMART: de nieuwe standaard in onkruidbestrijding

Conviso® Smart is een geavanceerde technologie die een eenvoudige en efficiënte bestrijding van moeilijke onkruiden in de bietenteelt mogelijk maakt. Met de combinatie van de tolerante CONVISO® SMART rassen van KWS en de herbicide CONVISO® ONE van Bayer kan onkruid met slechts twee bespuitingen effectief bestreden worden en kan het bietenperceel simpel en snel onkruidvrij worden gehouden. Naast een schoon perceel levert het systeem ook een behoorlijke arbeidsbesparing en een reductie, die op kan lopen tot wel 89%, van werkzame stof per hectare op.

SMART keuze:

- Brede werking, zoals op grassen en onkruidbieten
- Toepasbaar onafhankelijk van de groeifase en groeiomstandigheden
- Weersafhankelijk bij herbicidetoepassingen

Wilt u meer weten over CONVISO® SMART?
Scan dan de QR-code!

Kort seizoen

Wanneer we Camiel vragen naar de uitdagingen voor dit bietenseizoen, ziet hij gelijkenis met het bietenseizoen van vorig jaar. "We hadden het zojuist al even over het onvoorspelbare weer. Dit blijft de belangrijkste en tegelijk de meest lastige factor. Je hebt er gewoon geen invloed op. Net als vorig jaar konden we ook dit jaar pas laat zaaien. Afgelopen jaar resulteerde dit in een korter groeiseizoen, waardoor de suikeropbrengst wat tegenviel. Uiteindelijk hebben we toch nog een gemiddeld suikergehalte van 15.1 weten te behalen. Dat was helemaal zo slecht nog niet gezien de omstandigheden en hiermee zaten we boven het algehele landelijke gemiddelde. Bovendien waren de bieten schoon en dus vrij van grondtarra, dat was perfect. Het was alleen ontzettend nat toen de bieten gerooid moesten worden, maar daar hebben natuurlijk velen met ons last van gehad. Uiteindelijk is alles prima verlopen en is ook nog een deel na de vorst gerooid en geladen. Zo zijn de laatste bieten hier eind december gerooid en in januari richting de suikerfabriek gegaan."

Doe wat je moet doen, regel wat je kunt regelen

Het is dus een feit dat er ook dit jaar opnieuw laat gezaaid kon worden, maar of dit bietenseizoen helemaal hetzelfde zal verlopen als vorig jaar, blijft koffiedik kijken. "Veel zal afhangen van het weer, hoe je daar zo goed mogelijk op inspeelt en of je het juiste doet op het juiste

moment", legt Camiel uit. "Zo hebben we bijvoorbeeld, met het natte weer vlak na de zaai, slakkenkorrels gestrooid. Slakkenvorming is een probleem dat de kop opsteekt bij natte omstandigheden, maar als je daar gewoon op tijd bij bent, dan is er niets aan de hand. Ook melden we onze percelen ieder jaar aan voor de Beet Seed Service. Mocht het geval zich dan voordoen dat we door onvoorziene omstandigheden moeten overzaaien,

dan krijgen we in ieder geval 50 procent van de zaden voor overzaai vergoed. Zo probeer je in ieder geval de dingen die je zelf kunt beïnvloeden goed te regelen. Kortom, regel wat je kunt regelen en anticipeer goed op de zaken die je niet kunt beïnvloeden. Meer kun je niet doen. En ik ben er van overtuigd dat het, net als andere jaren, ook dit jaar weer helemaal goedkomt met de bietenteelt!"

De toekomst

Wanneer Camiel ons tijdens ons bezoek op 22 mei meeneemt naar het dicht bij de boerderij gelegen suikerbietenperceel, zien we dat de zaden goed ontkiemd zijn. De ruim drie weken jonge plantjes zien er gezond en goed ontwikkeld uit in deze vroege fase van de teelt. Wanneer we hem vragen naar de toekomst, zegt hij: "Waar ik nu al verantwoordelijk ben voor de suikerbietenteelt en daarnaast eigenlijk allround inzetbaar ben op het landbouwbedrijf, hoop ik me de komende jaren alleen nog maar verder te kunnen ontwikkelen en samen met mijn broers en mijn ouders het werk op ons familiebedrijf verder uit te breiden." Vervolgens wijst hij trots naar een boerderij even verderop. "Kijk, daar ga ik heel binnenkort met mijn vriendin wonen. Lekker dicht bij de suikerbieten!", besluit hij enthousiast.

CR+: Groen loof tot aan de oogst!

Cercospora is één van 's werelds meest schadelijke schimmelziekten voor suikerbieten. Deze bladziekte kan oogstverliezen tot wel 50 procent veroorzaken en is wereldwijd in milde tot ernstige vorm aanwezig op twee derde van de landbouwgrond.

De focus in de veredeling op de ontwikkeling van rassen met gezonde bladeren, heeft geleid tot een wapen in de strijd tegen cercospora. Waar in het verleden nog gekozen moest worden tussen een hoge cercosporabescherming óf een hoge opbrengst, bieden CR+ rassen maximale bescherming tegen cercospora mét behoud van een hoge opbrengst. CR+ rassen, zoals Reforma KWS en Rentabla KWS, bieden daarnaast een potentiële besparing op gewasbeschermingsmiddelen en zorgen voor minder opbouw van cercosporadruk in de bodem voor het volgende groeiseizoen.

Wel is het belangrijk om de bietenpercelen altijd goed in de gaten te houden en enkel gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken wanneer dat echt nodig is. CR+ rassen bieden meer bescherming tegen cercospora, maar zijn niet immuun. Ook kunnen ze alsnog vatbaar zijn voor andere ziekten zoals als roest, stemphylium of meeldauw.

Wilt u meer weten over CR+ rassen?
Scan dan de QR-code!

NAJK behartigt de belangen van de jonge agrariër

GEEN GENERIEK BELEID, MAAR MAATWERK!

De agrarische sector staat voor diverse uitdagingen. Het beleid dat vandaag de dag wordt gevormd, is niet alleen bepalend voor de gevestigde generatie, maar ook van invloed op de toekomst van de nieuwe generatie jonge agrariërs. Opgegroeid en nog steeds werkzaam op het akkerbouwbedrijf van haar vader, weet de 27-jarige Hilde Coolman als geen ander hoe belangrijk het is dat er nu én in de toekomst ruimte blijft voor jonge boeren en tuinders. Iets waar ze zich als portefeuillehouder Akkerbouw bij NAJK graag hard voor maakt. "Want," zo zegt ze, "als je zoals ik een duidelijke mening hebt over het huidige beleid, dan vind ik dat je ook daadwerkelijk iets moet doen om een verschil te maken."

De missie van NAJK

De belangrijkste missie van NAJK, oftewel het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt, is het zorgdragen dat zoveel mogelijk jonge boeren en tuinders in Nederland blijven. Hilde vertelt: "Er moet ondernemersruimte zijn en het moet aantrekkelijk blijven om in het vak te stappen. Vanuit deze visie benaderen we eigenlijk elk onderwerp. Hierbij vormt het verdienvermogen een belangrijk speerpunt. Het doel is altijd een financieel rendabel bedrijf met, in het geval van akkerbouw, gezonde gewassen. We begrijpen heel goed dat er binnen de agrarische sector op punten verduurzaamd kan en moet worden en nemen dit heel serieus. Belangrijk daarbij is echter wel dat er goed gekeken wordt naar de uitvoerbaarheid van de maatregelen op het erf en dat het beleid duidelijk en behapbaar is." Het zijn zaken die NAJK in alle dossiers meeneemt. Daarnaast kent natuurlijk iedere portefeuille zijn specifieke aandachtspunten en uitdagingen. "Binnen de portefeuille Akkerbouw staan waterkwaliteit, weerbare teelten en doelsturing centraal", licht Hilde toe.

Waterkwaliteit

Een urgent onderwerp binnen de akkerbouw is de waterkwaliteit. In het 7de actieprogramma nitraatrichtlijn zijn veel maatregelen opgenomen die grote gevolgen hebben op het boerenerf, zoals de verplichte bufferstroken en het oogsten op zandgronden voor 1 oktober. Daarnaast werd een groot deel van het Nederlands landbouwareaal aangewezen als nutriënten verontreinigd gebied (NV-gebied). In deze NV-gebieden wordt nog eens extra gekort op de bemestingsruimte. Hilde: "Inmiddels wordt er gesproken over het 8ste actieprogramma nitraatrichtlijn. We zijn druk bezig om onze input hiervoor duidelijk op papier te zetten, zodat we in de loop van dit jaar in de gesprekken met het ministerie onze visie duidelijk kunnen presenteren. Doelgericht, effectief, uitvoerbaar en betaalbaar beleid is hierbij ons uitgangspunt."

Weerbare teelten

Om de waterkwaliteit te verbeteren, zal ook het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen steeds meer aan banden worden gelegd. Dit maakt de noodzaak

van weerbare teeltsystemen nog belangrijker. Hilde: "Ik zie hierin nog wel een uitdaging. De zogeheten gereedschapskist raakt steeds leger, terwijl de ontwikkeling van nieuwe middelen en methoden op zich laat wachten. Hoe hier als akkerbouwer mee om te gaan, is een belangrijk onderwerp dat ons nu en de komende jaren bezig zal houden. De veredeling van resistente rassen en de ontwikkeling van nieuwe technieken, zoals precisiebespuiting, zullen hierin een belangrijke rol gaan spelen. Daarnaast vraagt het van de telers zelf een andere manier van denken."

Doelsturing

Een veelgehoorde frustratie is dat er gewerkt wordt met een generiek beleid. "Momenteel schrijft het beleid de maatregelen voor. Dit zou wat ons betreft anders moeten", zegt Hilde. "Er zou meer maatwerk mogelijk moeten zijn. Wat je nu ziet, is dat bijvoorbeeld iedereen een bufferstrook aan moet leggen, omdat in delen van Nederland de waterkwaliteit niet goed is. Wij vinden dat iedere agrariër zijn eigen bedrijfssituatie en omgeving goed in kaart moet kunnen brengen, om vervolgens op basis daarvan zelf te besluiten met welke maatregelen hij de vastgestelde doelen kan behalen."

Wil je ook lid worden van NAJK? Scan de QR-code!

Aardappelopslag? De Ecorobotix ARA spotsprayer biedt uitkomst!

OP 4 CENTIMETER NAUWKEURIG BESPUITEN, ZONDER DE BIET TE RAKEN

Akkerbouwers hebben er geregeld mee te maken: aardappelopslag in hun pas gezaaide suikerbietengewas. Aardappelopslag in bieten kan zorgen voor grote schade, doordat het gewas concurreert met het bietengewas en aardappelen van vorig jaar een bron voor phytophthora kunnen zijn. Bestrijding is dan ook noodzakelijk. Hierbij is uiterste voorzichtigheid echter geboden, want het jonge bietengewas is zeer gevoelig voor gewasbeschermingsmiddelen als glyfosaat en andere herbiciden. Het liefst zou je dus de gewasbescherming zo specifiek mogelijk willen toepassen, waarbij het middel uitsluitend en alleen terecht komt op de aardappel-opslagplant. Geen volveldsbespuiting dus, maar precisiespuiten. Iets wat uitermate goed kan met de Ecorobotix ARA spotsprayer.

Slimme technologie

De Ecorobotix ARA spotsprayer is ontwikkeld door het Zwitserse bedrijf Ecorobotix. Inmiddels worden zo'n 80 ARA spotsprayers actief ingezet op Nederlandse bodem en zullen er dit jaar nog zo'n 25 bijkomen. Han Hilbrands, medeoprichter van het bedrijf Smart Agri Technology en het label Doorgrond, weet alles over de geavanceerde technologie achter deze ARA spotsprayer. "Als bedrijf en innovatieve partner van agrariërs zijn wij continu op zoek naar slimme, vooruitstrevende techniek waarmee we vraagstukken die we bin-

nen de agrarische sector in de praktijk tegenkomen, kunnen oplossen. Eén van de veelgehoorde problemen is aardappelopslagbestrijding in bieten en uien. Een probleem waarbij de geavanceerde techniek van de Ecorobotix ARA spotsprayer uitkomst biedt. Zo zien we dat de spotsprayer, door Artificial Intelligence en cameratechniek te combineren, real time het gewas van het onkruid weet te onderscheiden. Op deze manier kan aardappelopslag zeer gericht en efficiënt bespoten worden, zonder daarbij het bietengewas zelf te raken."

Precisiespuiten

De ARA spotsprayer is 6 meter breed, rijdt 7 km per uur en is uitgerust met 156 spuitdoppen. Om de 4 centimeter zit een spuitdop die door de computer aangestuurd wordt. Zodra de computer een onkruidplant herkent, zet hij de betreffende spuitdop boven het onkruid open. Han licht toe: "De nauwkeurigheid van één spuitdop is 6 bij 6 centimeter, maar omdat er elke 4 centimeter zich een nieuwe spuitdop bevindt, kunnen we op 4 centimeter precies de biet als het ware ontwijken. Doordat we de biet bij de bespuiting van de aardappelop-

slagplant niet raken, resulteert dit in meer groeidagen wat bijdraagt aan een positief effect op de (suiker)opbrengst." De ARA spotsprayer is naast de camera die de onkruiden registreert en onderscheidt van het gewas, ook voorzien van een 3D-camera die de snelheid en draaiing van de machine opneemt. Han: "De 3D-camera is met name in het geval van ronde kopkokers en ronde percelen van groot belang voor een accurate bepaling van welke spuitkop op welk moment geactiveerd dient te worden."

Besparing gewasbeschermingsmiddelen

Doordat de Ecorobotix ARA spotsprayer gewasbeschermingsmiddelen niet volvelds maar juist zeer gericht aanbrengt, kan het gebruik ervan verder teruggedrongen worden. "In het geval van aardappelopslagbestrijding is zelfs een middelenbesparing tot 95% haalbaar", vertelt Han. "Natuurlijk wordt het resultaat mede bepaald door de onkruiddruk en of er geteeld wordt op zand- of kleigrond. Goed om hierbij op te merken is, dat uit proeven van de WUR (Wageningen University & Research) is gebleken dat het raadzaam is om voorafgaand aan de teelt altijd een bodemherbicide te gebruiken, om de onkruiddruk niet uit de hand te laten lopen voordat de biet ook maar kans heeft gehad om te groeien.

De spotsprayer kan de kiemplantjes van het onkruid onderscheiden zodra zowel het bietenplantje als het onkruid minimaal 2 centimeter groot zijn. De technologie kan dan ook ingezet worden gedurende het groeiseizoen en vooropkomst en is toepasbaar voor herbiciden, maar ook voor insecticiden en fungiciden op het gewas zelf."

Minder handwerk

Naast de reductie van gewasbeschermingsmiddelen en meer groeidagen voor het gewas, biedt de ARA spotsprayer ook een stukje comfort en

gemak. Waar de bestrijding van aardappelopslag in bieten arbeidsintensief en duur is, neemt de ARA spotsprayer een groot deel van het werk uit handen. "Je kunt niet altijd alle aardappelopslag in één keer bestrijden, omdat er ook in een later stadium mogelijk nog wat aardappelen op zullen komen, maar met de spotsprayer is toch wel een ontzettend groot deel gecoverd. Je hoeft het alleen nog maar even met de hand na te lopen. Dit scheelt gewoon enorm veel arbeid", vertelt Han.

Andere toepassingen worden getest

Dat de Ecorobotix ARA spotsprayer ook veel potentie heeft op andere toepassingsgebieden, blijkt zodra Han vertelt over de proeven die momenteel gedaan worden. "Samen met de boeren proberen we testen te doen met de ARA spotsprayer op het gebied van het bestrijden van schimmels en insectenplagen. Hiermee zijn we vorig jaar gestart en hoewel het nog om verder onderzoek en verfijning vraagt, zien we hier zeker mogelijkheden. Als dit lukt, zou natuurlijk de ultieme vervolgstap zijn om ook te kijken of de spotsprayer dusdanig doorontwikkeld kan worden, zodat je hem – naast de eerdergenoemde toepassingen – ook kunt inzetten om plantspecifiek te bemesten."

Ruud Mantingh: "Voorkom abiotische stress en maak het de biet zo makkelijk mogelijk om te groeien."

Ruud Mantingh, eigenaar van akkerbouw- en loonbedrijf Mantingh in Valthermond (Drenthe), maakte twee jaar geleden voor het eerst kennis met de Ecorobotix ARA spotsprayer en was al snel overtuigd van de slimme technologie. Zo overtuigd dat hij niet veel later besloot tot aankoop over te gaan. Hiermee hoorde loonbedrijf Mantingh tot één van de eerste elf gebruikers in Nederland. Naast de 12 hectare suikerbieten op eigen bedrijf, heeft Ruud als loonwerker de ARA spotsprayer ingezet voor de bestrijding van aardappelopslag in bieten op nog eens ruim 350 hectare.

Ruud: "Als agrariër doen we ons best om een zo gezond mogelijk gewas te telen met een mooie opbrengst. Maar ook wij willen geen gewasbeschermingsmiddelen gebruiken als het niet nodig is. Doordat je met de ARA spotsprayer heel specifiek de aardappelopslag kunt bespuiten met het gewasbeschermingsmiddel zonder daarbij de biet te raken, voorkom je abiotische stress in de biet. Wanneer de biet wel in aanraking komt met het bestrijdingsmiddel, zoals bij volveldsbespuiting het geval is, dan krijg je te maken met een groeistop, wat ten koste gaat van de opbrengst. In uienteelt heeft dit nog een grotere neerslag door het korte groeiseizoen. Met de spotsprayer wordt abiotische stress dus voorkomen én het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen gereduceerd."

TESSILIA KWS

Sterk en gezond

- Bietencysteaaltjesresistent
- Hoge financiële opbrengst
- Geschikt voor percelen met of zonder bietencysteaaltjes

www.kws.com/nl

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

Column

Geen nee zeggen...

Daar zit ik dan achter mijn laptop in een poging een column te typen. Eerder deze week kreeg ik de vraag of ik daar interesse in had. Na een halve poging om nee te zeggen, ging ik toch overstag. Zo gaat het dus altijd met mij: nee zeggen, is zeg maar niet echt mijn ding. Zo ben ik ooit begonnen in het bestuur van de Agrarische Jongeren Wieringermeer. Ging ik vervolgens sporten in mijn bestuurs-shirt en vond ik mezelf terug in het bestuur van de plaatselijke gymvereniging. Diverse verbaasde reacties volgden: "Ik wist niet dat jij aan turnen doet." Niet zo gek, want ik kan amper een koprol maken. Het vergaderen over sport is een rode draad geworden door mijn sportieve carrière, die daarnaast ook vooral het kijken naar sport omvat.

Je vormt je nu waarschijnlijk een beeld van mij, dus misschien is dit een goed moment om mezelf even voor te stellen. Ik ben Vivian Barten-Bruin, 37 jaar en met mijn gezin (man Niek, Tessa van 7 en Mark van 4 jaar) woonachtig in de Wieringermeer. Opgegroeid op de boerderij – waar inmiddels mijn broer met zijn gezin woont – en na wat tussenstops ben ik uiteindelijk eigenlijk bijna om de hoek op een boerderij terechtgekomen. Na de havo wilde ik tuin- en akkerbouw gaan studeren, maar mijn moeder zei: "Je bent gek geworden." Mijn vader bracht het iets genuanceerder: "Je kunt beter iets gaan doen waar je geld mee kan verdienen." Er volgde een duidelijk plan B: studeren in Groningen, alleen nog even bedenken welke opleiding. Het werd de opleiding MBRT, oftewel Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken. Een fantastische tijd, waarin ik vooral tegen geen enkel feestje nee zei, volgde. Wel kwam ik altijd in de weekenden en vakanties naar huis om te werken; thuis op de boerderij of bij agrariërs in de buurt. En als de bietenfabriek op volle toeren draaide, kon ik soms meerijsen met een bietenvrachtwagen en was ik zo weer in Groningen! Na het behalen van mijn diploma ben ik alsnog naar de hogeschool Van Hall Larenstein in Leeuwarden gegaan. Hier leerde ik over alle facetten van de agrarische sector.

Nu werk ik parttime op de afdeling Radiologie in het ziekenhuis in Alkmaar (over wat ik daar allemaal meemaak, zou ik met gemak een aparte column kunnen vullen!). Afgelopen week had ik weer een pittige combinatie van diensten voor mezelf gecreëerd, want nee zeggen blijft niet echt mijn ding. Ach, je collega zal maar van die dienst af moeten. Daarnaast werk ik al heel wat jaren in mijn zomervakantie bij een graszaadfirma in de ontvangstloods. Dit doe ik samen met mijn vader en broer; het is soort van *family time* als het ware.

Thuis op de boerderij telen we suikerbieten, granen en vooral tulpen. Voor de droogverkoop, maar ook voor de eigen broeierij. Voor een kleine impressie kun je www.bartentulips.com bezoeken. Deze website heb ik gemaakt, omdat ik het belangrijk vind een inkijkje te geven in de agrarische sector. Thuis ben ik naast de administratie ook inzetbaar voor eigenlijk alle voorkomende werkzaamheden. Maar het mooiste blijf ik toch wel het 'trekkerwerk' vinden, al zit er in de tulpenbroeierij natuurlijk ook veel handwerk. Gelukkig weten de mensen in mijn omgeving mij te vinden als bijvoorbeeld de suikerbieten geroid kunnen worden. Kinderen mee, of naar oma, en gaan!

Nu ik er zo over nadenk, ligt het er misschien niet aan dat ik geen nee kan zeggen... Ik vind gewoon heel veel dingen leuk om te doen!

Vivian Barten-Bruin

Vivian Barten-Bruin

In deze column laten we elke editie een dame aan het woord. De boerin zelf of de partner van de boer, want achter een sterke boer staat vaak een nog sterkere vrouw. Hoe beleeft zij het leven op de boerderij? De spanning, de vreugde, het verdriet?

In deze editie het woord aan: Vivian Barten-Bruin uit Wieringermeer

Je kunt niet groen doen, als je rood staat

DE SUIKERBIET IS EEN BLIJVER IN HET BOUWPLAN, NU EN IN DE TOEKOMST!

Enthousiast, bevlogen en een strategische doener. De 28-jarige Jeffrey Prins runt samen met zijn vader en oom een akkerbouwbedrijf op de zandgronden van het Drentse Wijster. Jeffrey is de vierde generatie Prins. Stilzitten is iets wat bij de familie Prins niet bepaald in de genen zit. Naast de werkzaamheden op het akkerbouwbedrijf waar 200 hectare land – waarvan 60 hectare suikerbieten – bewerkt moet worden, verzorgt Jeffrey ook loonwerk bij collega-boeren. En dat is nog niet alles. Als voorzitter van de Cosun jongerenraad geeft hij zijn betrokkenheid in de sector extra daadkracht, vertegenwoordigt hij de visie van de jonge generatie suikerbietentelers en leert hij van de ervaringen die door de jonge agrariërs binnen de Cosun jongerenraad uitgewisseld worden. Wij zijn benieuwd naar de visie van deze energieke jonge boer op het afgelopen suikerbietenseizoen, het huidige seizoen en de toekomst van de bietenteelt.

Visie op: het belang van de Cosun jongerenraad

De Cosun jongerenraad telt ongeveer 15 leden, die ieder een bepaalde regio in het land vertegenwoordigen. Provincies waar veel bieten worden geteeld, zoals Drenthe, Zeeland en Flevoland, kennen vaak meerdere afgevaardigden. Jeffrey zit al sinds 2019 in de Cosun jongerenraad, waarvan hij sinds twee jaar

voorzitter is. "Dit zal het laatste jaar zijn", vertelt Jeffrey. "Iets wat ik ontzettend jammer vind, maar helaas mag je maximaal zes jaar lid zijn van de jongerenraad om zo de doorstroom te bevorderen." Op de vraag of hij het belang van de Cosun jongerenraad kan toelichten, antwoordt hij: "Ik vind het erg goed dat er binnen Cosun een jongerenraad bestaat. Cosun biedt ons op deze

manier een podium; de mogelijkheid om onze stem te laten horen én om van elkaar te leren. Hoewel we geen stemrecht, maar een adviserende rol hebben, nemen ze onze input zonder meer serieus. Er wordt echt naar ons geluisterd. Als jonge boeren zijn wij immers de toekomst. Het mooie van Cosun is dat er een heel open cultuur bestaat. Zo krijgen wij als jongerenraad

alles te horen en worden we overal bij betrokken. Samen met de secretaris ben ik als voorzitter aanwezig bij de algemene ledenvergaderingen. Hier wordt bijvoorbeeld gesproken over strategieën voor de toekomst; besluiten waar wij als jonge generatie en (toekomstig) lid van de coöperatie mee te maken krijgen en straks mee verder moeten. Dat is iets waar Cosun zich heel bewust van is en onze mening en betrokkenheid dan ook erkent en belangrijk vindt.”

Visie op: suikerbietenseizoen 2023

Dat het vorig jaar een seizoen was met uitdagingen zal iedere bietenteler kunnen beamen. Zo ook Jeffrey. Hij vertelt: “Het begon al gelijk in het voorjaar. Door de slechte weersomstandigheden kon er pas laat gezaaid worden. Vervolgens hadden we niet alleen in het voorjaar te maken met overvloedige regen, ook het najaar was enorm nat. En ja, dan worden mens en machine op scherp gesteld en komt het aan op goede communicatie. Oftewel, samen met de agrarische dienst in jouw regio zoeken naar oplossingen. Zo hebben wij op ons akkerbouwbedrijf bijvoorbeeld drie percelen die we eigenlijk pas in december zouden rooien, naar voren gehaald om de levering in november toch te kunnen laten doorgaan. Ook gebeurde er iets wat nog nooit eerder was voorgekomen op ons bedrijf. We hebben onze laatste bieten pas gerooid in januari. Op 8 januari hebben we tot twee uur 's nachts doorgereden. Echter, we hadden toen wel te maken met lichte vorst, met mogelijke vorstschade in de bieten tot gevolg. Ook hierover hebben we dan overleg met onze contactpersoon bij de agrarische dienst en werd er door alle partijen meegedacht. Cosun riep dan ook vrij snel de vorstregeling af, waardoor de suikerbieten met voorrang naar de fabriek konden.” Uiteindelijk hebben alle suikerbietentelers, de agrarische diensten, loonwerkers en transporteurs er samen voor gezorgd dat bijna het hele Nederlandse bietenareaal van ruim 80.000 hectare, op slechts 300 hectare na, gerooid is. “Dit is echt een prestatie waar we heel trots op mogen zijn. Samen hebben we het toch maar geflikt!”, besluit Jeffrey.

Visie op: suikerbietenseizoen 2024

“Ook dit jaar is de gemiddelde zaaidatum opnieuw laat”, zegt Jeffrey. “Als we echter een goed seizoen krijgen met gunstige omstandigheden, dan gaat het gewoon weer goedkomen met de suikerbietenteelt

en de suikeropbrengsten. Als alle dagen maar groeidagen worden, dan is er niets aan de hand, zo leerde ik ooit van mijn opa.” Hoe het seizoen dit jaar daadwerkelijk verder zal verlopen, is afwachten. Jeffrey vertelt: “Ik moet zeggen dat de voortekenen wel vrij extreem zijn. Zo zien we momenteel dat, als er regen valt, het dan veel is in korte tijd. Gelukkig is de suikerbiet een robuust gewas dat ook wel wat kan hebben, maar toch geeft het natuurlijk wel uitdagingen op het akkerbouwbedrijf. Daarom is het ook zo belangrijk om in ieder geval de basis goed te hebben. Dit begint bij een weerbare bodem en de keuze voor juiste, resistente rassen. Je wapent je op deze manier zo goed als mogelijk tegen onverwachte (weers-) omstandigheden.”

Visie op: de toekomst van de bietenteelt

Op de vraag hoe hij de toekomst van de suikerbiet ziet, antwoordt Jeffrey resoluut: “De suikerbiet is een blijver in het bouwplan, echt waar!” Zijn verwachting dat het bietenareaal hiermee stabiel zal blijven, onderbouwt hij met het feit dat het gewas – met de aaltjesdruk, vruchtwisseling en bodemstructuur zoals wij die kennen in Nederland – haast een onmisbare factor is in het bouwplan van menig teler. “Kijk, het moet natuurlijk wel voldoende rendement

blijven opleveren”, nuanceert hij. “Maar daar doet onze coöperatie zijn best voor, dus we gaan ervan uit dat er nu en in de toekomst met de biet een goed saldo behaald wordt. Dit is belangrijk, want er komt met de nieuwe wet- en regelgeving veel op ons af. En de sector is heel bereidwillig om overal aan mee te werken, maar dat kan natuurlijk alleen als er geld verdiend wordt. Je kunt immers niet groen doen, als je rood staat. Anderzijds zetten de doelen en verplichtingen die gesteld worden in het landbouwbeleid, partijen over de hele breedte van de sector aan om actief op zoek te gaan naar nieuwe methodes. Het bouwplan wordt opnieuw onder de loep genomen, waarbij gekeken wordt welke gewasrotaties zullen leiden tot het beste resultaat. Daarnaast evolueert de techniek razendsnel, waardoor nieuwe toepassingen beschikbaar komen. Zo maakt bijvoorbeeld de ARA spotsprayer precisiebespuiting mogelijk, wat een aanzienlijke reductie van gewasbeschermingsmiddelen oplevert. Tot slot hebben de ontwikkelingen in de rasveredeling ook niet stilgestaan: steeds meer nieuwe resistente rassen komen beschikbaar. Kortom, als jonge akkerbouwer zie ik naast uitdagingen, vooral tal van kansen én mogelijkheden!”

Kennis delen en blijven ontwikkelen

KWS JONGERENREIS 2024 ENTHOUSIAST ONTVANGEN!

Om jonge bietentelers de kans te geven om meer te weten te komen over de ontwikkeling en productie van het bietenzaad, besloot KWS Benelux vorig jaar voor het eerst een KWS Jongerenreis te organiseren. En niet zonder succes. De reis werd zo goed ontvangen dat ook dit jaar een volle bus met jonge bietentelers vertrok naar de hoofdlocatie van KWS in het Duitse Einbeck. Hier zagen de jonge agrariërs hoe onderzoek, veredeling, productie en teelt samenkomen.

Bij aankomst op woensdag 22 mei werd, na een warm welkom en een korte introductie, eerst ingezoomd op de actualiteiten die spelen op het gebied van de bietenteelt in Nederland. Daaropvolgend werden de productiefaciliteiten en het laboratorium bezocht. Hier werd het bietenzaad letterlijk en figuurlijk eens goed onder de loep genomen en werd er kennisgemaakt met vooruitstrevende, nieuwe technologieën.

Om alle opgedane informatie te laten bezinken, begaf de groep zich later in de middag naar de even verderop gelegen Einbecker bierbrouwerij. Hier werd, na een interessante tour door de 'graanproductie', in de sfeervolle bierkelder geproost op een geslaagde dag.

De volgende ochtend stond om 08.15 uur de bus alweer klaar om te vertrekken naar de KWS-proefboerderij in het naburige Wetze. Met een totale oppervlakte van meer dan 1.000 hectare biedt de boerderij ruimte aan diverse gewassen zoals wintertarwe, winterrogge, maïs, graan en natuurlijk suikerbieten. De rondleiding op het bedrijf en de presentatie van het AgroService-team gaven waardevolle inzichten en praktische handvatten, waarmee de jonge teler thuis op de boerderij direct aan de slag kan.

De tweedaagse reis werd afgesloten met een heerlijke barbecuelunch. Met de nodige nieuwe kennis en ervaringen op zak, werd vervolgens de terugreis naar de eigen boerderijen in Nederland ingezet.

Integrale aanpak gewasbescherming voor de akkerbouw op zand

RESISTENTE RASSEN VORMEN DE BASIS

In 2030 bestaat de land- en tuinbouw in Nederland uit een duurzame productie met weerbare planten en teeltsystemen, waardoor ziekten en plagen veel minder kansen krijgen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zo veel mogelijk kan worden voorkomen. Dit staat beschreven in de Toekomstvisie Gewasbescherming 2030. In hoeverre is dit een haalbaar streven voor de suikerbietenteelt? En hoe ziet de teelt er dan precies uit? Wageningen University & Research (WUR) doet diverse meerjarige wetenschappelijke onderzoeken op dit gebied. Zo spraken we WUR-onderzoeker Marie Wesselink over het onderzoeksproject 'Integrale aanpak gewasbescherming voor de akkerbouw op zand'.

Project 'Akkerbouw op zand'

De wens vanuit zowel de overheid als de keten om minder gewasbeschermingsmiddelen te gaan gebruiken, heeft geleid tot de totstandkoming van het onderzoek 'Integrale aanpak gewasbescherming voor de akkerbouw op zand'. Het project werd in 2020 opgestart als PPS, oftewel een Publiek Private Samenwerking. Dit betekent dat een deel van het onderzoek vanuit de overheid én een deel door diverse partners in de keten gefinancierd wordt. Marie: "Het doel van het project is om te kijken hoe we de teelt van akkerbouwgewassen op zandgronden voort kunnen zetten met behoud van opbrengst, maar met zo min mogelijk gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Bij akkerbouw op zandgronden zien we vooral een uitdaging met het oog op onkruiddruk en ziekten en plagen."

Integrated Crop Management (ICM)

Op de proefvelden op de zandgronden van Vredepeel (Limburg) worden twee systemen vergeleken: het referentiesysteem en het ICM-systeem. Het referentiesysteem is de gangbare praktijk zoals die nu is. Het ICM-systeem is een Integrated Crop Management systeem waarin alles gedaan wordt om ervoor te zorgen dat er geen, of in ieder geval zo min mogelijk, gewasbeschermingsmiddelen toegepast hoeven te worden. "In het ICM-systeem proberen we er aan de voorkant voor

te zorgen dat de omstandigheden zo optimaal mogelijk zijn, waardoor de plant zo makkelijk en goed mogelijk kan ontwikkelen en dus zo min mogelijk last heeft van ziekten, plagen en onkruiden", licht Marie toe. "Je kiest dan voor resistente rassen en gaat bekijken wat een slimme vruchtwisseling is. Dus welke gewassen ga ik telen en in welke volgorde, zodat bijvoorbeeld aaltjes zich zo min mogelijk vermeerderen. Ook zaken als het telen van groenbemesters om onkruiden te onderdrukken, de juiste grondbewerking en de manier van bemesten zijn onderdeel van de integrale aanpak."

Specifieke en doelgerichte aanpak

In de proef wordt dus geprobeerd om een situatie te creëren waarin ziekten, plagen en onkruiden zo min mogelijk invloed hebben en de druk zo laag mogelijk wordt gehouden. Bestaan blijven ze echter wel. Het proefveld wordt daarom goed gemonitord. "We doen tellingen en waarnemingen", vertelt Marie. "Op basis daarvan proberen we zo goed mogelijk in te grijpen, waarbij we proberen om alternatieven voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te vinden. Op het gebied van onkruidverwijdering doen we bijvoorbeeld veel mechanisch. Mocht het toch nodig zijn om een gewasbeschermingsmiddel te gebruiken, dan gebeurt dit zo gericht en specifiek mogelijk. Je kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan rijenbespuiting in plaats van volveldbespuiting. Ook gebruiken

we geen brede middelen, maar kiezen we voor gewasbescherming die alleen de specifieke ziekte of plaag aanpakt. Zo proberen we een gezonde teelt te realiseren, met zo min mogelijk impact op het milieu." Een andere belangrijke eis die in de proef gesteld wordt, is dat er geen gewasbeschermingsmiddelen ingezet mogen worden die op de CfS-lijst staan. Op deze lijst staan zogenaamde 'Candidates for Substitution' vermeld: middelen die door de overheid verboden worden zodra er binnen afzienbare tijd een redelijk alternatief beschikbaar is. "Vroeg of laat mag de boer deze middelen niet meer gebruiken, daarom sluiten we het gebruik ervan in de proef nu al uit. Zo kunnen we direct onderzoeken waar we tegenaan lopen als deze middelen niet beschikbaar zijn", licht Marie toe.

Resistente bietenrassen: Reforma KWS

In de proef is een achtjarige vruchtwisseling met daarin twee keer aardappelen, twee keer suikerbieten, peeen, uien, maïs en gerst opgenomen. Marie: "Als we puur toespitsen op de suikerbieten, dan zien we dat met name de schimmelziekten zorgen voor een uitdaging. Wanneer er geen middelen van de CfS-lijst gebruikt mogen worden, dan was er bij de start van het project geen alternatief gewasbeschermingsmiddel beschikbaar waarmee de bladziekte cercospora effectief bestreden kon worden.

Inmiddels zijn er nieuwe gewasbeschermingsmiddelen toegelaten. Desondanks benadrukt het nog maar eens het belang van resistente rassen." In de proef is gekozen voor het CR+ ras Reforma KWS, dat een maximale bescherming biedt tegen cercospora. Door te kiezen voor een bietenras met een resistentie tegen cercospora kan het aantal noodzakelijke bespuitingen omlaag gebracht worden. "Er zijn natuurlijk ook ontwikkelingen op het gebied van nieuwe alternatieve (biologische) middelen", vertelt Marie. "Maar ik ben ervan overtuigd dat de grootste slag te slaan is aan de raszijde. En dan met name in de ontwikkeling van rassen die resistent zijn tegen meerdere ziekten en plagen. Het is erg belangrijk hierop te focussen, want uiteindelijk zal de beschikbaarheid van de middelen die aan de achterkant (gedurende de teelt) ingezet kunnen worden steeds verder afnemen. De basis die je aan de voorkant legt met resistente rassen wordt daardoor dus steeds essentiëler."

Het is noodzakelijk de resistentie van een ras te allen tijde te beschermen; iets wat in de proef leidde tot een behoorlijke uitdaging. Marie licht toe: "Ook al heb je een resistent ras, je moet die resistentie wel beschermen. Schimmels moeten dus bestreden worden, maar hoe ga je dat doen als alle middelen die je voorhanden hebt op de Cfs-lijst staan en dus eigenlijk uitgesloten zijn in de proef? Uiteindelijk hebben we zo goed en zo kwaad als het ging met alternatieve middelen de ziekte uit het gewas proberen te houden. Je kunt absoluut het risico niet nemen dat de resistentie van het ras verloren gaat, dan verpest je het voor de hele sector."

Suikeropbrengst referentiesysteem versus ICM-systeem

Uiteindelijk wil iedereen een duurzame suikerbietenteelt, maar ook een betaalbare teelt waarbij een goede (financiële) opbrengst gewaarborgd is. We zijn dan ook benieuwd welke inzichten de proef na vier jaar op dit gebied opgeleverd heeft. Marie: "Als je puur kijkt naar de suikeropbrengst, dan ligt deze redelijk in lijn met het referentiesysteem. We zagen dat als er alternatieve gewasbeschermingsmiddelen toegepast konden worden, die soms duurder waren en een hogere dosering noodzakelijk was om enigszins voldoende effectief te zijn. Als ik dus kijk naar de saldoberekeningen, waarin al deze zaken als suikeropbrengst, kwaliteit en kosten voor

gewasbescherming meegenomen zijn, dan zien we dat we in het ICM-systeem 10% lager uitkomen ten opzichte van het referentiesysteem."

Verder onderzoek in de komende vier jaar

Een geslaagde bietenteelt met behoud van (financiële) opbrengst, waarbij gewasbeschermingsmiddelen van de Cfs-lijst uitgesloten zijn, lijkt met de nieuwe toelatingen mogelijk, maar het middelenpakket is smal met kans op aanpassing van de ziekteverwekker. Verder onderzoek is vereist en daarom is de proef met vier jaar verlengd. Marie vertelt: "In deze tijd gaan we verder onderzoeken hoe we wel tot een duurzame teelt met een vergelijkbare financiële

opbrengst kunnen komen. Ook zullen we alle nieuwe ontwikkelingen die mogelijk een goed alternatief kunnen bieden voor de gewasbeschermingsmiddelen op de Cfs-lijst blijven testen en evalueren. Tot slot zal ook het stikstofverhaal met de gebruiksnormkorting van 20% die volgend jaar gaat gelden, meegenomen worden in de proef. Deze norm kan naar mijn idee nog wel eens grote invloed hebben. Door de kans op 'ondervoeding' zal het gewas immers kwetsbaarder worden en daarmee vatbaarder zijn voor schimmels en ziekten. Ik ben dan ook blij dat we dit in het onderzoek mee kunnen nemen en hier op deze manier een stukje inzicht in kunnen geven en uiteindelijk hopelijk ook oplossingen kunnen bieden."

BIETJE MEER NIEUWS

KWS demodagen 2024 met alle landbouwgewassen

Naast de gebruikelijke bietendemo's door het land, organiseert KWS dit jaar ook grote demodagen waarin alle huidige én toekomstige landbouwgewassen in het KWS zaaizadenportfolio worden getoond. Na de zomer nemen onze experts u mee langs de demovelden in Sommelsdijk (Zeeland) en Nagele (Flevoland) waar ze meer zullen vertellen over de nieuwe ontwikkelingen en actualiteiten in de suikerbietenbouw. Daarnaast zullen ook andere gewassen zoals maïs, voederbieten, sorghum en Fit4Next-vanggewasmengels, aan bod komen.

Meer informatie over data, tijden, het programma en hoe u zich kunt aanmelden, volgt in aanloop naar deze dagen. Houd de website en social media kanalen van KWS Benelux dus goed in de gaten!

Johan van Meer gaat fietsend door het seizoen!

Met zijn akkerbouwbedrijf is Johan gevestigd in het Brabantse Hapert. Naast de teelt van diverse gewassen, waaronder de suikerbiet, houdt Johan ook varkens en importeert hij landbouwmachines. Nadat hij de eerste bieten gezaaid had, besloot hij mee te doen aan het KWS-klanttevredenheidsonderzoek om zo zijn ervaringen te kunnen delen. Tot zijn verrassing ging hij, als één van de ruim 450 deelnemers, er met de zomerse oranje KWS-fiets vandoor. Op de vraag of

de fiets goed van pas komt, antwoordt hij: "Zeker weten. Ik ga de fiets zelf gebruiken op het bedrijf of ik geef hem aan mijn zoon. Hij gaat namelijk volgend jaar naar de middelbare school. Kortom, de fiets komt hoe dan ook goed terecht!"

Wij zijn benieuwd naar uw mening!

Doe mee en maak kans op één van de 25 multikabels.

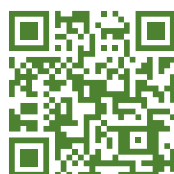

Inmiddels bestaat 'De Bienteler' alweer ruim 10 jaar. Heel wat uitgaves bomvol relevante en interessante artikelen zijn in deze jaren de revue gepasseerd. Steeds weer zochten we naar actuele onderwerpen en een mooie balans tussen de verschillende rubrieken.

Om u ook de komende jaren met 'De Bienteler' te kunnen blijven voorzien van een waardevol medium dat aansluit op uw wensen en behoeften, zijn we benieuwd naar uw mening. Zijn er

dingen die u mist in ons magazine? Wat vindt u van de lengte van de artikelen? Zit er voldoende variatie in de rubrieken en bijbehorende onderwerpen die aan bod komen? Het zijn zomaar een aantal vragen die ons helpen, om 'De Bienteler' nog verder te ontwikkelen en optimaliseren.

Scan dus snel de QR-code om deel te nemen aan onze korte enquête en maak kans op één van de 25 multikabels voorzien van Micro USB, Type C and Lightning, zodat u uw apparaten gemakkelijk en snel overal kunt verbinden en opladen.

<https://bit.ly/bienteler>

Bietenkiekjes

De naam zegt het al, kiekjes in of van de bieten. Op deze pagina laten we graag foto's zien uit de praktijk. Iedereen mag foto's insturen naar info@debienteler.com. De mooiste foto's zullen worden geplaatst.

Noah Mantingh,
1,5 jaar.
Jong geleerd
is oud gedaan!

De 4-jarige Julia Stark
tussen de bieten in
De Cocksdorp, Texel.

In volgende editie van

De Bienteler

Vroegbestelling 2025

Op bezoek bij akkerbouwer Leon van de Vendel

Het belang van CR+ rassen

conviso®
SMART

I'VE GOT THE POWER

met mijn SMART rassen!

**CONVISO® SMART – de oplossing tegen
moeilijk te bestrijden onkruiden.**

SMART LIESA KWS

- Rhizoctoniaresistent
- Goede aanvullende rhizomanieresistentie
- Hoge bladgezondheid

www.kws.com/nl

**SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856**

